

Dinî hayat, edebî dönemleri belirleyen etkenlerden biridir. Edebiyatın dinî hayata, dinî hayatın da edebiyata ve dile etkisi vardır.

1. Bu cümlelerde vurgulanan ilişkiyi Türk edebiyatından örnekler vererek açıklayınız? (10p)

2. Delikanlım! işaret aldığın gün atandan!
Yürüyeceksin! Millet yürüyecek arkandan!
Sana selâm getirdim Ulubatlı Hasan'dan!

Sen ki burçlara bayrak olacak kumaştasın;
Fâtih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

....

Arif Nihat Asya'nın "Fetih Marşı" adlı şiirinden alınan bu parçadan hareketle edebiyat ile hangi bilim arasında bir ilişki olduğu söylenebilir, neden? (10p)

3. Türk edebiyatı kaç ana döneme ayrılır? Edebiyatımızın 19. yüzyıldan günümüze hangi dönemlerden oluştuğunu belirtiniz. (5+5p)

4. Batı Türkçesi, Türkçenin hangi dönemini kapsar? Batı Türkçesinin hangi devrelerden oluştuğunu yazınız. (5+5p)

5 ve 6. Soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız. (10+10 p)

Padişah, İskender Paşa'ya döndü:

— İkincisini getir bakalım! Dedi.

Diz üstü duran garip, vezirlerin işaretleriyle kalktı. Geri geri gitti. Perdenin yanında dikildi. Bu sefer huzura getirilen; tıknaz, esmer, beyaz keçeli, afacan bir yeniçeri neferiydi. Serbestçe yürüdü. Saçağı öptü. Kalktı, el bağladı. Padişahın "Kızıl Elma neresi?" sualine, düşünmeden:

— Önümüze düşüp bizi götüreceğin yer... Padişahım, cevabını verdi.

— Orası neresi?

— Sen bilirsin padişahım!

....

5. Parçanın alındığı eser hangi sanatçıya aittir, bu sanatçıya ait dört hikâyenin adını yazınız.

Sanatçı:

Eserleri:

6. Bu eserin bağlı olduğu hikâye geleneği hangisidir, bu geleneğin özelliklerini belirtiniz.

Geleneğin adı:

Geleneğin Özellikleri:

I.

II.

III.

IV.

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Yedi kız kardeşi ak çıkardılar, kara elbiseler giydiler, vay beyim kardeş, muradına maksudu-
na ermeyen yalnız kardeş diyip ağlaştılar böğrüştüler. Beyreğin yavuklusuna haber oldu, Ba-
nu Çiçek karalar giydi ak kaftanını çıkardı, güz elması gibi al yanağını çekti yırttı,
Vay al duvağımın sahibi
Vay alnımın başımın umudu
Vay şah yiğidim vay şahbaz yiğidim
Doyuncaya kadar yüzüne bakmadığım hanım
Nereye gittin beni yalnız koyup canım yiğit
Göz açıp da gördüğüm
Gönül ile sevdiğim
Bir yastıkta baş koyduğum
Yolunda öldüğüm kurban olduğum
Vay Kazan Bey'in inançlısı
Vay kudretli Oğuzun imrenileni
Han Beyrek
diyip zarı zarı ağladı. Bunu işitip Kıyan Selçük oğlu Deli Dünder ak çıkardı, kara giydi. Beyre-
ğin yar ve yoldaşları akı çıkarıp karalar giydiler. Kudretli Oğuz beyleri Beyrek için büyük yas
tuttular, ümit kestiler.

7. Yukarıdaki parça hangi eserden alınmıştır? Bu eser hakkında beş özellik yazınız. (5+5p)

Eserin adı:

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.

8. Parçadaki altı çizili sözcüklerden hangileri fiilimsidir? Fiilimsi olanları aşağıdaki tabloya yazarak türlerini belirtiniz. (10p)

Sözcük	Türü	Sözcük	Türü

9. Çevrenizde olup biten her şeyden birkaç dakikalığına uzaklaşıp ruhunuzun derinliklerinden gelen kısık sesli müziği dinlediniz mi hiç () Aslında bu müziğin sözü, bestesi tamamen size ait () Emin olun () o şarkının sözlerinde çok şey gizli () Beden, ruh sağlığına dikkat et () para, kariyer önemli ama senden önemli değil () sevdiklerini () bundan da önemlisi kendini ihmal ediyorsun () diye fısıldayacak o şarkının sözleri () Nereden mi biliyorum () Çünkü bunları yaşıyorum.

Parantezle boş bırakılan yerlere uygun noktalama işaretlerini getiriniz. (5p)

10. Çevremdeki herşeyi izlerim. Otobüste, yolda, vapurda, ilgimi çeken hiç bir durumu kaçırmam. Bunun gibi, dinlediğim bir şarkıda ki duygu, izlediğim bir filmdeki sahne, zihnimde imgeye dönüşebilir. Tüm bu deneyimler, birikimler, duygulanımlar sonucunda bakıyorsunuz ki sözcükler üzerinde düşünmeye, onlarla dansetmeye başlamışsınız. Hatta sözcükleri yaşıyorsunuz, dahası sözcüklerin iç evreninde bir yolculuğa çıkıyorsunuz.

Bu parçada yazımı yanlış olan sözcüklerin altını çiziniz. (5p)

11. Her toplumda kuşaklar arasında yinelemeler ve bunun karşısındaki değişimlerden oluşan bir karşılıklı örülür. Eskiler ile bugünküler kavgası şu veya bu biçimde, açıkça ya da sessizce tekrarlanır. Ne kadar tarihsel çağ varsa o kadar modern dönem olduğu söylenir. Yine de birkaçı dışında hiçbir toplum gerçekte kendini modern olarak adlandırmamıştır. Modernlik yalnızca zamanın geçişinin bir sonucuysa kendini modern olarak adlandırmak, modernliği çok çabuk yitirmeye razı olmak demektir. Her şeyin izini silip yok eden kaçınılmaz kültürel erozyonlar, bugün modern toplum dediğimiz bizlerin adını da bir gün yok edecektir.

Bu parçadaki fiilimsileri tespit edip türlerini belirterek aşağıda verilen örnekteki gibi listeyiniz. (10p)

Örnek: yinelemeler > isim-fiil

7. HAFTA

➤ Destek Sorusu Çözüm 1

- I. Yakup Kadri Karaosmanoğlu
II. Reşat Nuri Güntekin
III. Halide Edip Adıvar
IV. Ömer Seyfettin

➤ Destek Sorusu Çözüm 2

Metinde tanıtilan yazar Refik Halit Karay'dır. Yazarın hikaye türünde "Memleket Hikayeleri" ve "Gurbet Hikayeleri" adlı iki eseri vardır.

Konu Tekrar Testi

1.C 2.C 3.E 4.D 5.D 6.D 7.E 8.B 9.E 10.A 11.E 12.C

Hafta Sonu Ödevi

1.C 2.D 3.A 4.B 5.E 6.E 7.A 8.E

8. HAFTA

➤ Destek Sorusu Çözüm 1

İsim-fiil	Sıfat-fiil	Zarf-fiil
yazmam	istediği	yazmadan
anlatmak	yaptığım	düşünürken
konuşmanın	konuştuğum	başlayınca
yazmaya	düşündüklerimi	
demektir		
düşünme		
konuşma		
yazma		
düşünüş		

Konu Tekrar Testi

1.B 2.A 3.B 4.E 5.A 6.C 7.D 8.A 9.D 10.A 11.A 12.C

Hafta Sonu Ödevi

1.D 2.A 3.A 4.B 5.B 6.B 7.A 8.C 9.E 10.B 11.D 12.B

I. DÖNEM I. YAZILI

1. Bu cümlede edebiyat ile din arasında bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinden sonra edebiyatımız hem dilde hem de konu ve biçimde İslamiyet etkisine girmiştir. Edebî metinlerde Arapça ve Farsça sözcükler kullanılmaya başlanmıştır. Gazel, kaside mesnevi, terki-bibent gibi nazım şekilleri tercih edilmiştir. Divan-ı Hikmet, Atabetü'l Hakayık gibi İslam inancını ele alan eserler oluşturulmuştur. İslamiyet'in kabulü ile Türk edebiyatında İslam kültürü eksenli bir değişim başlamıştır.

2. Cumhuriyet Dönemi şairlerinden olan Arif Nihat Asya bu şiirinde Türk ve dünya tarihi açısından oldukça önemli bir yere sahip olan İstanbul'un Fethi'ni konu edinmektedir, bu nedenle edebiyat ile tarih arasında bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

3. Türk edebiyatı "İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı / İslam Etkisindeki Türk Edebiyatı / Batı Etkisindeki Türk Edebiyatı" olmak üzere üç ana dönemden oluşmaktadır. 19. yüzyıl Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı Dönemi'dir. Bu dönem

1. Tanzimat edebiyatı
 2. Servetifünun edebiyatı
 3. Fecriati edebiyatı
 4. Millî edebiyat
 5. Cumhuriyet edebiyatı
- olarak beş döneme ayrılır.

4. Batı Türkçesi XIII. yüzyıldan günümüze kadar devam eden dönemi kapsar. Hazar Denizi'nin güneyinden Batı'ya göçen Oğuz Türklerinin yazı dilidir. Batı Türkçesi; Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olarak üç devreye ayrılır.

5. **Sanatçı:** Ömer Seyfettin

Eserleri: Kızıl Elma Neresi, Efruz Bey, Bomba, Falaka, Kaşığı, Yüksek Ökçeler

6. **Geleneğin adı:** Millî edebiyat hikâyesi**Geleneğin Özellikleri:**

- I. Konuşma dili yazı dili hâline getirilmiş; hikâyelerde sade; açık bir dil kullanılmıştır.
- II. Türklük, Türkçülük, Millî Mücadele, Türk ve Osmanlı tarihi, Anadolu insanının yaşantısı ve sorunları ele alınan başlıca konulardır.
- III. Sanatçılar realizmin etkisindedir; toplum için sanat anlayışıyla eser verilmiş, halk bilinçlendirilmeye çalışılmıştır.
- IV. Olay hikâyeciliği benimsenmiş, hikâye önemli bir tür hâline gelmiştir. Ömer Seyfettin, Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar ve Yakup Kadri bu türde başarılı örnekler vermiştir.

7. **Eserin adı:** Dede Korkut Hikâyeleri

- I. XIV. yüzyıl sonlarında veya XV. yüzyıl başlarında halk ağzından derlenerek yazıya geçirilmiştir, anonimdir.
- II. Dede Korkut; hikâyenin yazarı değil daha çok manzum destani hikâyeler anlatan, ozanları simgeleyen bilge bir kişidir.
- III. Hikâyelerde Müslüman Oğuzların, komşuları olan Rum, Ermeni ve Gürcü devlet veya beyliklerle yaptıkları savaşlar; bazılarında kendi iç mücadeleleri; bazılarında da tabiatüstü varlıklara karşı giriştikleri mücadeleler anlatılmıştır.
- IV. Dede Korkut Hikâyeleri'nde olaylar ve tasvirler nesirle; karşılıklı konuşmalar, duygu ve düşünceler nazımla dile getirilir.
- V. Oğuz Türkçesiyle söylenen Dede Korkut Hikâyeleri'nin; biri Dresden'de, diğeri Vatikan'da olmak üzere iki yazma nüshası vardır.

8.

Sözcük	Türü	Sözcük	Türü
ermeyen	Sıfat-fiil	imrenileni	Sıfat-fiil
diyip	Zarf-fiil	işitip	Zarf-fiil
doyuncaya	Zarf-fiil		
bakmadığım	Sıfat-fiil		
gördüğüm	Sıfat-fiil		
Kurban olduğum	Sıfat-fiil		

9.

Çevrenizde olup biten her şeyden birkaç dakikalığına uzaklaşıp ruhunuzun derinliklerinden gelen kısık sesli müziği dinlediniz mi hiç (?) Aslında bu müziğin sözü, bestesi tamamen size aittir. Emin olun, o şarkının sözlerinde çok şey gizli. Beden, ruh sağlığına dikkat et (:) para, kariyer önemli ama senden önemli değil (:) sevdiklerini (,) bundan da önemlisi kendini ihmal ediyorsun (,) diye fısıldayacak o şarkının sözleri. Nereden mi biliyorum (?) Çünkü bunları yaşıyorum.

10.

Çevremdeki herşeyi izlerim. Otobüste, yolda, vapurda, ilgimi çeken hiç bir durumu kaçırmam. Bunun gibi, dinlediğim bir şarkıda ki duygu, izlediğim bir filimdeki sahne, zihnimde imgeye dönüştürür. Tüm bu deneyimler, birikimler, duygulanımlar sonucunda bakıyorsunuzki sözcükler üzerinde düşünmeye, onlarla dansetmeye başlamışsınız. Hatta sözcükleri yaşıyorsunuz, dahası sözcüklerin iç evreninde bir yolculuğa çıkıyorsunuz.

11.

oluşan > sıfat-fiil
 olduğu > sıfat-fiil
 olarak > zarf-fiil
 geçişinin > isim-fiil
 adlandırmak > isim-fiil
 yitirmeye > isim-fiil
 razı olmak > isim-fiil
 demektir > isim-fiil
 silip > zarf-fiil
 yok eden > sıfat-fiil
 kaçınılmaz > sıfat-fiil
 dediğimiz > sıfat-fiil